Házi Gyermekorvosok Egyesülete

A Házi Gyermekorvosok Egyesületének állásfoglalása a koronavírussal kapcsolatos hazai eljárásrend teljesíthetőségéről az alapellátásban

A koronavírussal kapcsolatos legutóbbi eljárásrenddel és a médiában elhangzó tájékoztatással kapcsolatban a háziorvosok és házi gyermekorvosok munkája szempontjából számos probléma merül fel.

Az eljárásrend szerint az utazási anamnézis alapján gyanús betegek otthonában történő vizsgálata során az orvosnak speciális védőruházatot kellene viselni, ami az alapellátási minimumfeltételeknek nem része. Az NNK előírta, hogy magunknak kellene biztosítanunk ezeket a védőfelszereléseket, ám ezek beszerezhetőségéről semmilyen tájékoztatást nem kaptunk, és mind a mai napig semmilyen forrásból nem tudunk ezekhez hozzájutni. A nagyobb hazai forgalmazóknál az FFP2 vagy FFP3 respirátor maszk, sőt az egyszerű sebészi maszk is hiánycikk. Részletes információra lenne szükség, hogy pontosan milyen eszközök a megfelelőek, hol lehet ezeket rövid határidőn belül beszerezni, és hogyan kell ezeket majd használni.

A hivatalos kommunikációban rendszeresen elhangzik, hogy a háziorvos otthonában fogja megvizsgálni a gyanús eseteket. Kérdéses azonban, hogy valójában milyen vizsgálatot tud végezni a háziorvos a beteg otthonában, amely segíti a diagnózis felállítását és az intézkedések megtételét? Mivel a kezdeti tünetek nem különíthetők el más légúti vírusfertőzéstől, és az utazási anamnézis helyszíni vizsgálat nélkül is beszerezhető, az egész procedúra értelme erősen megkérdőjelezhető. Az eljárásrendben sem tisztázott, hogy a telefonos bejelentést követően pontosan kinek a feladata a beteg vizsgálata és további ellátása.

Nem világos az sem, hogy mi a teendő abban az esetben, ha a „gyanús beteg” a tájékoztatások ellenére a rendelőben megjelenik, és esetleg hosszabb időt tölt a zsúfolt váróteremben, majd a rendelőhelyiségben, és anamnézisére csak a betegvizsgálat közben derül fény. Ebben az esetben a rendelő személyzetét és a váróban tartózkodó összes pácienst járványügyi megfigyelés alá kellene vonni? Ki és hogyan gondoskodik majd az alapellátás zavartalanságáról, ha a háziorvosok és munkatársaik hirtelen nagyobb számban kerülnek karanténba?

Véleményünk szerint a háziorvos, házi gyermekorvos kollégákkal szemben etikusabb volna, ha először a szakma értesülhetne az aktuális eljárásrendekről, hogy ha azzal kapcsolatban kételyek merülnének fel, egyeztetésre legyen lehetőség, és a média csak ezt követően informálhatná a lakosságot. Jelen esetben ez sajnos fordítva történik, azt halljuk a hírekben, hogy a háziorvosokat megfelelően tájékoztatták és minden információ és erőforrás a rendelkezésükre áll, miközben a fentiek alapján nyilvánvaló, hogy ez megközelítőleg sincs így. A korrekt szakmai és laikus tájékoztatás hiánya beláthatatlan gondokat okoz az alapellátásban, illetve az eljárásrendben érintett szereplők számára.

Fentiek értelmében kijelenthető, hogy a jelenlegi eljárásrendnek az alapellátásra vonatkozó része kivitelezhetetlen, a vizsgáló orvosok, munkatársaik, családjaik egészségét, és a betegellátást veszélyezteti, illetve további fertőzések forrása lehet.

Amíg az érvényben lévő eljárásrend ezekben a kérdésekben alapvetően nem változik és a fenti pontok nem tisztázódnak, az alapellátás nem tudja felelősséggel vállalni és hatékonyan teljesíteni a rábízott feladatokat.

Fontos hangsúlyozni, hogy a járványügyi helyzet változásával a korábbi ezzel kapcsolatos javaslatok folyamatosan revideálásra kell kerüljenek. Ezek felhasználásával haladéktalanul új eljárásrend kidolgozására van szükség, amely világosan megfogalmazza:

1. A gyanúsnak vélt betegek semmiképpen ne keressék fel a háziorvosi rendelőket, a háziorvosok, házi gyermekorvosok pedig lehetőség szerint ne találkozzanak velük sem a beteg lakásán, sem a rendelőben.
2. Szükséges egy betegek által is hívható központi diszpécserszám elindítása, ahol folyamatosan naprakész információ kapható a koronavírus megbetegedésekkel érintett területek listájával kapcsolatban és amelyen keresztül szükség esetén a további teendők meghatározása, elindítása (OMSZ riasztása, jelentés az NNK felé) is megtörténik.
3. A védőfelszerelések nagyobb depóját az Országos Mentőszolgálat mentőállomásain jelöljék ki.
4. A telefonon jelentkező beteget az orvos / diszpécser szólítsa fel az otthonában történő izolálásra további intézkedések megkezdéséig. A rendelői diszpécserek (asszisztensek) számára készüljön adekvát telefon triage adatlap a szükséges információkkal.
5. A rendelők bejáratánál kötelező kifüggesztett figyelmeztetés legyen: koronavírus fertőzésre gyanús beteg NE lépjen be, menjen haza otthonába, tömegközlekedést ne használjon, és telefonon kérjen pontos tanácsot a további teendőit illetően.
6. Részletes teendőket kell meghatározni arra az esetre, ha a betegről a vizsgálat közben derül ki, hogy koronavírus fertőzés szempontjából gyanúsnak tekinthető. (Az orvos és az asszisztens minél hamarabb elhagyja a vizsgálót, az ajtót becsukja és telefonon tartja a beteggel a kapcsolatot, jelenti az esetet az NNK-nak. A rendelő csak fertőtlenítés után használható újra, a váróban tartózkodó betegek adatait rögzíteni kell, az orvos csak negatív teszteredmény birtokában dolgozhat újra).
7. Szükségessé válhat, hogy a karanténnal elzárt területen a háziorvos, házi gyermekorvos kollégák és munkatársaik védőfelszerelés használata mellett mindennapos betegellátási tevékenységet is végezzenek.
8. Az egyszemélyes praxisokban, ha az orvos és/vagy asszisztense karantén alá kerül, az eljárásrendnek/önkormányzatnak gondoskodni kell a betegek átirányításáról.
9. Az eljárásrend kialakításánál figyelembe kell venni, hogy a fertőzés az eddigi tapasztalatok szerint gyermekekre nem jelent komoly veszélyt, a megfelelő védőfelszerelés biztosítása nélkül hadba küldött 62 éves átlagéletkorú házi gyermekorvosokra azonban annál inkább. Egy hirtelen nagyobb számban megbetegedő, vagy karanténba kerülő alapellátó orvos gárda az alapellátás átmeneti összeomlását idézheti elő, a megfelelő helyettesek kijelöléséről, a betegek átirányításáról időben gondoskodni kell.
10. Az alapellátás számára a szükséges védőfelszerelések és a járványügyi feladatok ellátása során felmerülő egyéb extra költségek finanszírozását központi keretből kell teljesíteni, ez nem hárítható át a háziorvosi, házi gyermekorvosi praxisokra.

Információink szerint egy ilyen eljárásrend kidolgozása folyamatban van, amelyhez konkrét javaslatainkat eljuttattuk az illetékesek felé.

Budapest, 2020. március 1.

Póta György, elnök